

Majandusolümpiaadi lõppvoor
5.04.2025

TEORIAVOORU KÜSIMUSED

Maksimaalne punktide arv 50

1. Donald Trump lubas valimiskampaanias viia Ameerika Ühendriikide inflatsiooni nullini. Millised valitsuse sammud selle lubaduse täitmisele kaasa aitaks?
 - A. Immigratsiooni piiramine ja illegaalsete immigrantide riigist väljasaatmine
 - B. Tollitariifide kehtestamine imporditavatele kaupadele
 - C. **Valitsussektori ametnike arvu vähendamine** 2 punkti
 - D. Tulumaksu alandamine
2. Milline Eestis vastu võetud maksumuudatus on majandusteooria järgi kõige regressiivsem?
 - A. **Käibemaksu tõstmine** 2 punkti
 - B. Automaksu kehtestamine
 - C. Tulumaksu tõus
 - D. Ettevõtete tulumaksu kehtestamine teenitud kasumile
3. Ühe suure riigi juht otsustab ootamatult tõsta riigi kulutusi ja langetada makse. Kuidas mõjutab selline otsus riigis varem emiteeritud võlakirjade hind börsil?
 - A. Varem emiteeritud võlakirjade hind ei muutu, sest need võlakirjad on emiteeritud enne vastavate otsuste langetamist.
 - B. **Varem emiteeritud võlakirjade hinnad langevad, sest riigi risk sattuda rahalistesse raskustesse suureneb.** 2 punkti
 - C. Varem emiteeritud võlakirjade hinnad kasvavad, sest nende krediidiireiting on kõrgem.
 - D. Varem emiteeritud võlakirjade hinnad langevad, sest oodatav tootlus turuhinnaga võrreldes langeb.
4. Eesti pensionifonde on kritiseeritud, et nad ei tee piisavalt investeringuid Eesti majandusse. Sama ei tee ka maailma suurim riiklik investeerimisfond, Norra naftafond. Selleks on hulganisti põhjuseid, kuid milline alltoodud väidetest **ei vasta tõele**?
 - A. Suure hulga raha suunamine koduriiki võib majanduse „üle kuumendada“.
 - B. **Koduriiki investeerimine mõjub SKP kasvule negatiivselt.** 2 punkti
 - C. Välisriikidesse investeerimine aitab hajutada kodumaaga seotud riske.
 - D. Taoliste fondide peamine eesmärk on vara kasvatada ja välismaised tootlused võivad olla kodumaistest kõrgemad.
5. Juba 1494. aastal kirjutas matemaatik Luca Pacioli raamatus “*Summa de arithmetica*” 72 reeglist ehk kui kaua võtab aega investeringu kahekordistumine. Mihkel hoiustas 500 eurot liitintressiga 5% aastas. Arvuta, mitme aastaga ta raha kahekordistub (kümnnendiku täpsusega)?
 - A. 20,0 aastaga
 - B. **14,4 aastaga** 2 punkti
 - C. 6,9 aastaga
 - D. 34,7 aastaga

6. Liisa töötas õpingutest vabal ajal taskuraha teenimiseks kohalikus kohvikus. Ta otsustas minna Al rakendusi tutvustavale loengule, mis maksis 170 eurot. Seetõttu polnud tal aega endises mahus kohvikus töötada ja ta kaotas kuutöötasust 100 eurot. Milline on Liina otsuse alternatiivkulu ja milline piirkulu?
- A. **Alternatiivkulu on 100 eurot ja piirkulu 170 eurot** 2 punkti
- B. Alternatiivkulu on 170 eurot ja piirkulu 100 eurot
- C. Alternatiivkulu on 70 eurot ja piirkulu 100 eurot
- D. Alternatiivkulu on 100 eurot ja piirkulu 270 eurot
7. Millised väited on inflatsiooni kohta tõesed, millised valed? a'0,5p
- A. Nõudlusinflatsiooni võib põhjustada valitsuse suurenenud kulutused. Õ
- B. Madal ja stabiilne inflatsioon loob majanduse arenguks head tingimused. Õ
- C. Kuluinflatsioon on põhjustatud rahapakkumise suurenemisest. V
- D. Inflatsiooniperioodil raha ostujõud tõuseb. V
8. Kulumifond
- A. **katab põhivara väärtuse vähenemist** 2 punkti
- B. katab käibevara väärtuse vähenemist
- C. on välise finantseerimise üks viise
- D. fond, kuhu annetajad saavad raha kanda
9. Vabakaubanduspiirkond on ala, kus
- A. liikmesmaade vahel esinevad kaubavahetuse tõkked.
- B. **liikmesmaade vahel puuduvad omavahelised kaubavahetuse tõkked.** 2 punkti
- C. hinnad on kokkuleppeliselt kindlaks määratud.
- D. tollitariifid on liikmesmaade vahel kindlaks määratud.
10. Milline tehing **ei ole** Eesti maksebilansi osa?
- A. Juustu tootmisliini import E-Piim tootmise AS-le, mille eest makstakse välisvaluutas.
- B. **Eesti Energiale laekuv raha osutatud teenuse eest Ericsson Eesti AS-lt.** 2 punkti
- C. Tagastamatu välisabi põllumajandusettevõtetele.
- D. Puitakende ekspordi eest laekuv välisvaluuta Viking Window AS-le.
11. Taavi ostis 7. detsembril 2023. aastal märkimishinnaga Infortar AS-i 100 aktsiat. Joonisel 1 on hinnagraafik seisuga 01.04.2025. Mitme euro võrra on Taavi aktsiaportfell suurenenud ostmisest kuni 1. aprillini 2025?
- Vastus: 2060 eurot** 2 punkti
12. Ettevõtte kavandab oma kasumiks 15 000 eurot, kusjuures tal on võimalik toota ja müüa 5000 toodet aastas. Tema püsikulud on 90 000 eurot aastas ning muutuvkulud moodustavad 70% toote hinnast. Millise hinnaga peaks ettevõtte oma kauba müüma, et saada kavandatud kasum?
- Vastus: 70 eurot** 2 punkti
13. Keda võib pidada tänapäevase makroökonoomika loojaks?
- A. Adam Smith
- B. Paul Samuelson
- C. **John Maynard Keynes** 1 punk
- D. Milton Friedman
14. Milline väide fiskaalpoliitika kohta **ei vasta** tõele?
- A. Otsuste vastuvõtmine võtab kaua aega, sest nõuab poliitilist kokkulepet
- B. Otsuste mõju majandusele on kiirem kui monetaarpoliitiliste otsuste puhul.
- C. Võib tekkida riigieelarve puudujääk.
- D. **Fiskaalpoliitika instrumendiks on intressimäärade muutmine** 2 punkti

15. Milline järgnevatest ettevõtetest tegutseb oligopoolsel turul?

- A. **Olerex AS**
- B. Tallinna Vesi AS
- C. Kohvik "Reval Cafe"
- D. „Kannikese“ lillepood

1 punkt

16. Morna alevis elab 2000 inimest, kellest 75% on tööealised. Töökohad on 900 inimesel.

Töövõimelisi, kes eelistavad mitte töötada, on 150 ja töötuid on 50. Mitu inimest selles alevis kuulub aktiivse rahvastiku hulka?

- A. 1500 inimest
- B. **950 inimest**
- C. 900 inimest
- D. 1050 inimest

2 punkti

17. Väikeettevõtte toodab laudu ja toole. Kui kõik muud tingimused on võrdsed, siis ettevõtte võib ühes kuus toota neid kaupu alljärgnevalt:

Variandid	Lauad (tk)	Toolid (tk)
A	10	90
B	20	60

Milline on alternatiivkulu, kui suurendada laudade tootmist 10-lt 20-le?

- A. 10 lauda
- B. 60 tooli
- C. **30 tooli**
- D. 40 tooli

2 punkti

18. Maaleht 26.09.2024: "Kohalike omavalitsuste tulud kasvavad 2025. aastal umbes 5,6% ehk 3,3 miljardi euroni." Milliste tulude suurenemine 2025. aastal kasvatab kohalike omavalitsuste tulubaasi?

- A. **Tulumaks, maamaks, välisabi toetused investeeringuteks**
- B. Tulumaks, mootorsõidukimaks, välisabi toetused investeeringuteks
- C. Maamaks, hasartmängumaks, kinnisvaramaks
- D. Teede ja tänavate sulgemise maks, mootorsõidukimaks, reklaamimaks

2 punkti

19. Henri ostis kauplusest raamaturiiuli. Ostu vormistades selgus, et kauplus hoolitseb ise ka vajadusel kohaletoimetamise ja riikli kokkupaneku eest. Millist turundusmeetmetestiku komponenti kauplus selles pakkumises kasutas?

- A. **Toode**
- B. Hind
- C. Koht
- D. Müügitoetus

2 punkti

20. Mis on ostujõu pariteet?

- A. **Majanduslik näitaja erinevate riikide elatustasemetega võrdlemiseks.**
- B. Valuutakursi muutus koos intressimäärade muutusega.
- C. Valuutakursi muutuse võrdlus majandusliku kasvu tempoga.
- D. Riigi keskmine elatustase.

2 punkti

21. Õed Krista ja Kaidi on jaganud omavahel kodutööd. Kristal kulub tubade koristamiseks 60 min ja köögi koristamiseks 40 min. Kaidi saab samade töödega kiiremini hakkama - toad saab ta koristatud 40 min ja köögi koristamiseks kulub 20 min.

Tööd	Krista	Kaidi
Tubade koristamine	60 min	40 min
Köögi koristamine	40 min	20 min

Kasutades teadmisi suhtelise eelise printsiibi kohta otsusta, kuidas peaksid nad töid jagama!

A. Krista peaks koristama kööki ja Kaidi tube.

B. Kaidi peaks koristama kööki ja Krista tube.

C. Kaidi peaks tegema mõlemad tööd.

2 punkti

D. Tööjaotuse üle otsustamiseks pole piisavalt informatsiooni.

22. Statistikaameti andmetel oli Eestis 2024. a. keskmine nominaalpalk 1981 eurot, tarbijahinnad tõusid aasta jooksul 3,5%. Milline oli keskmine reaalpalk (sajandiku täpsusega)?

A. **1914,01 eurot**

2 punkti

B. 1981,00 eurot

C. 1911,67 eurot

D. 2050,34 eurot

23. Kohaliku toidupoe kliendikaardi kuutasu on 5 eurot. Kaart annab ostudelt 10% allahindlust. Kui suur peab olema kliendi ostusumma ühes kuus, et katta kliendikaardi ostmise kulu?

Vastus: 50 eurot

2 punkti

24. Reio otsustas pärast ülikooli lõpetamist hakata tegelema ettevõtlusega ja registreeris oma Põnevik OÜ ka käibemaksukohustuslaseks. Jaanuaris suutis ettevõtte müüa raamatuid 2000 euro eest, millele lisandus käibemaks 9%. Samal kuul soetas ettevõtte köitetöödeks vajalikke materjale summas 305 eurot (sisaldab 22% käibemaksu). Milline käibemaksusumma laekub kirjastuselt nende tehingute pealt riigieelarvesse?

Vastus: 125 eurot

2 punkti

25. Millise intellektuaalomandi vormi alla kuulub nimetus Samsung Galaxy A16?

A. Kaubamärk

2 punkti

B. Patent

C. Autoriõigus

D. Disainilahendus

26. Eesti Väärtpaberikeskuses toimub

A. aktsiaraamatute registreerimine

B. võlakirjaemissiooni registreerimine

C. kogumispensioniga liitunud isikute kogumispensioni süsteemis tehtud toimingute registreerimine

D. kõik vastused on õiged

2 punkti